

разликује од класичне европске правне догматике. То је зато што амерички Устав и основа уставна начела могу правилно да се схвате и протумаче само ако се доведу у везу са животом, друштвеном праксом, а таква „животна“ тумачења даје суд када решава спорове и тумачи законе и уставне прописе. Слабост и једностраност ужег, догматскоправног разумевања предмета уставног права је довела до примене ширег, модернијег гледишта о њему. Ово гледиште се више не задовољава правним нормама него с правног прелази на политички терен и усредсређује се на проучавање основних политичких односа у једној земљи, њене организације власти. Постоје разне варијанте овог политиколошког схватања предмета уставног права који је највише развила француска политичко-правна теорија и школа коју су прославили великани какви су Леон Диги, Морис Диверже и др. Заједничко свим тим разним схватањима је да уставно право не може да се бави само својим нормама, него и да обухвати и проучава и политичке институције. Под утицајем ове француске традиције мења се и проширује и сам назив ове дисциплине, а то је чак карактеристично и за неке наше савремене уставне писце, као проф. Ратка Марковића (али и друге) који свој уџбеник назива „Уставно право и политичке институције“. Међутим, уставно право не обухвата целокупан политички феномен, све политичке институције у друштву, већ само оне које се односе на највишу власт државе – њену структуру, организацију, функционисање, ограничавање њених овлашћења људским слободама и правима, статусима привредних и других колективитета и правима територијалне самоуправе.¹⁷ Постоји још једна варијанта овог проширеног гледања о предмету уставног права која се приближава социологији, која са политиколошког прелази на социолошки терен, јер сматра да са проучавања политичких установа треба прећи и обухватити саму друштвену структуру, друштвене снаге и односе у њој. Најрадикалнији социолошки приступ имају они социолози који су наклоњени вулгарном детерминизму и економизму и који ствари још више упрошћују када предмет уставног права своде на економску структуру и економске односе у друштву. Ова социолошка схватања о предмету уставног права су довела дотле да се наспрам писаног устава развије тзв. фактички устав који му је често супротстављен и који се своди само на друштвене односе, фактички однос снага који доминира у друштву.

б) Гледишта домаћих правних писаца о предмету уставног права